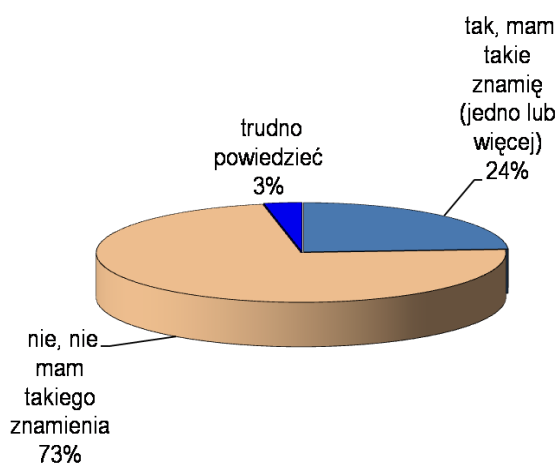

Czerniak: społeczna świadomość, czynniki ryzyka i profilaktyka - wyniki badania zrealizowanego przez TNS OBOP na zlecenie firmy Bristol-Myers Squibb¹

Badanie, którego wyniki przedstawiono poniżej, ma na celu weryfikację świadomości społecznej dotyczącej czerniaka, wiedzy na temat czynników ryzyka oraz profilaktyki.

Na wstępie badanych zapytano czy słyszeli o czerniaku oraz czy wiedzą czym on jest. 65% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 24% badanych zadeklarowało, że wprawdzie słyszało o pojęciu „czerniak”, natomiast nie potrafi powiedzieć, czym właściwie on jest. Warto podkreślić, że w grupie 65%, udzielającej twierdząco odpowiedzi na oba pytania, znacznie więcej jest kobiet (72%) niż mężczyzn (57%). Da się także zauważyć następującą zależność: im wyższe wykształcenie, tym więcej odpowiedzi pozytywnych.

Samokontrola i konsultacje w kierunku czerniaka

Czy ma Pan(i) na swoim ciele znamię (pieprzyk, plamkę, narośl), które mogłyby niepokoić?

Jedna czwarta badanych ma świadomość posiadania na swoim ciele znamienia (pieprzyka, plamki, narośli), które może stanowić potencjalne zagrożenie.

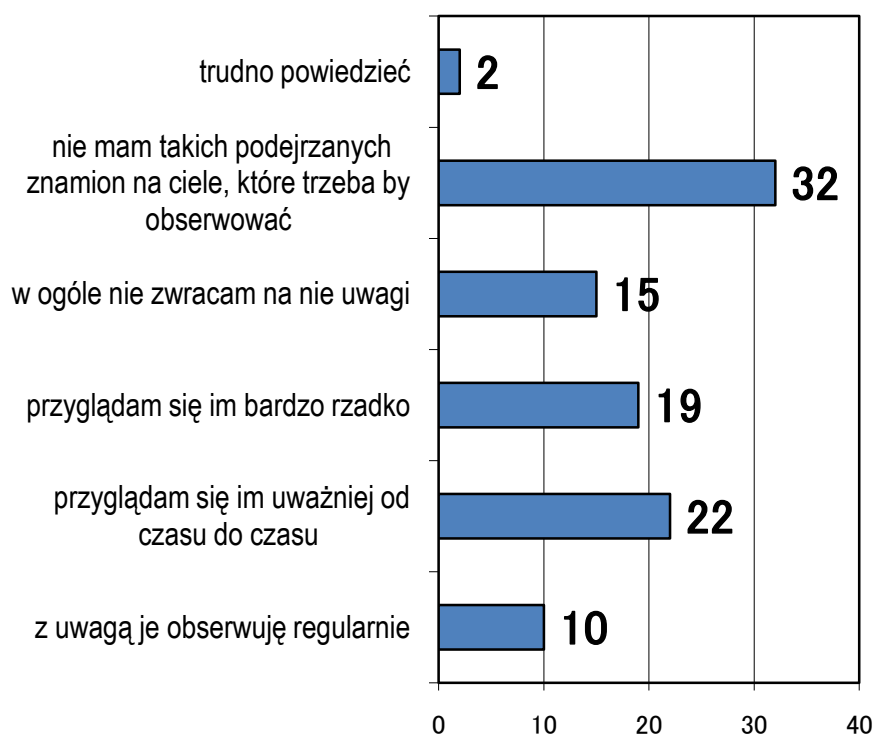
Trzy czwarte pytanych deklaruje, że nie ma na swoim ciele żadnego znamienia, które mogłoby go niepokoić.

3% badanych nie potrafi ocenić czy posiadane znamię/znamiona należą do tych, które powinny wywoływać niepokój.

W odniesieniu do danych wynikających z tego badania, można wysnuć wniosek, że wynik ten świadczy raczej o nieumiejętności identyfikowania znamion, które potencjalnie mogą być groźne niż faktycznym ich braku. Hipotezę tę zdają się potwierdzać wyniki kolejnego pytania – już tylko 32% badanych zadeklarowało, że nie mają na swoim ciele takich podejrzanych znamion, które trzeba by obserwować.

¹ Wyniki badań TNS OBOP, przeprowadzone wśród losowej, reprezentatywnej grupy mieszkańców Polski powyżej 15 roku życia (1002 wywiady), w ramach cyklicznego, wielotematycznego badania kwestionariuszowego (Omnimas).

Czy Pan(i) osobiście obserwuje znamiona: plamki, pieprzyki, narośla skórne na swoim ciele?

Mimo, iż 66% badanych ma jakieś znamiona, niewiele ponad połowa z nich (51%), choćby rzadko im się przygląda. 39% badanych, posiadających niepokojące znamię przyznaje, że ogląda je rzadko lub, że w ogóle tego nie robi. Potwierdzono silny związek między regularnością dokonywania samokontroli, a poziomem poinformowania na temat czerniaka. Wśród osób, które mają na ten temat jakąkolwiek wiedzę, aż 45% przynajmniej od czasu do czasu ogląda swoje ciało pod kątem występujących znamion. Wśród raczej źle poinformowanych odsetek ten zmniejsza się do 26%, natomiast wśród bardzo źle poinformowanych wynosi zaledwie 10%. Charakterystycznych, silnych zależności nie odnotowano natomiast między uzyskanymi w pytaniu deklaracjami, a typem urody respondentów.

Jak często obserwuje Pan(i) znamiona na swoim ciele?

13% badanych obserwuje znamiona na swoich ciele przynajmniej raz w tygodniu lub częściej, 15% dwa-trzy razy w miesiącu, lub raz w miesiącu. Istnieje pewna grupa osób, która ogranicza się do rzadszego oglądania znamion, natomiast 32% badanych twierdzi, że nie posiada znamion, które należy obserwować.

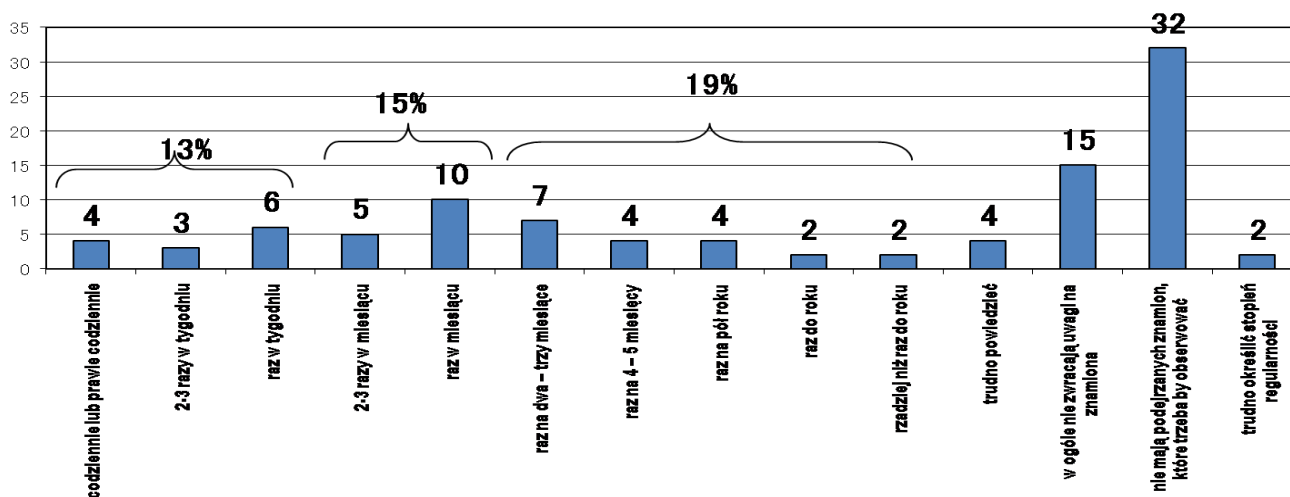
Patronat:

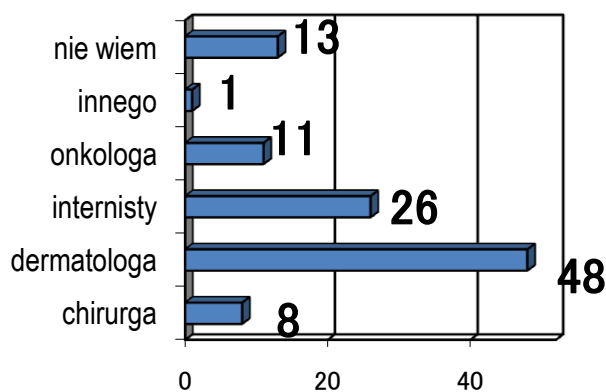
Partnerzy inicjatywy:

Bristol-Myers Squibb

Dane w proc., wyniki przeliczone do ogółu badanych

Wizyta u lekarza

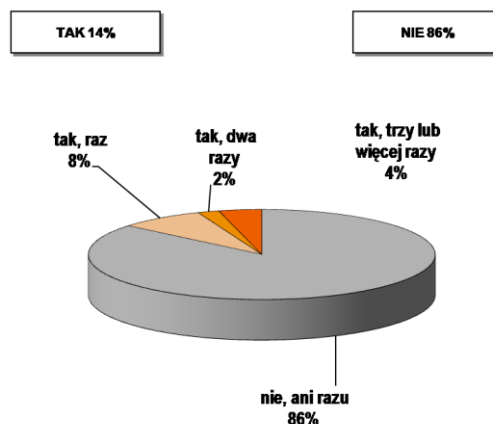
W przypadku znalezienia na ciele podejrzanego znamienia, pieprzyka do jakiego lekarza należy zgłosić się po konsultację?

Niemal połowa (48%) osób wskazywała na dermatologa. Co czwarty badany sugerował wizytę u internisty, lekarza rodzinnego lub ogólnie – lekarza pierwszego kontaktu. Według co dziewiątego pytanego w przypadku znalezienia podejrzenie wyglądającego pieprzyka należy prosić o konsultację onkologa, a według co dwunastego – chirurga. 13% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie, do jakiego lekarza należy kierować się, by sprawdzić czy podejrzenie wyglądające znamię nie jest groźne. Odpowiedzi fałszywe (np. kardiolog, urolog itp.) pojawiały się niezmiernie rzadko (stanowiły jedną setną wszystkich odpowiedzi).

badanych nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie, do jakiego lekarza należy kierować się, by sprawdzić czy podejrzenie wyglądające znamię nie jest groźne. Odpowiedzi fałszywe (np. kardiolog, urolog itp.) pojawiały się niezmiernie rzadko (stanowiły jedną setną wszystkich odpowiedzi).

Czy kiedykolwiek zdarzyło się Panu(i) pójść do lekarza tylko po to, by sprawdzić czy podejrzenie wyglądający pieprzyk, narośl, znamię na ciele nie jest groźne?

- o to zapytano badanych, którzy na pytanie dotyczące posiadania niepokojącego znamienia odpowiedzieli wcześniej twierdząco (24% badanych).² Wśród osób, które mają na swoim ciele podejrzenie wyglądające przynajmniej jedno znamię, trzy czwarte (74%) nigdy nie poszło do lekarza, by upewnić się, czy nie jest ono groźne.

Gdyby dostrzegł(a) Pan(i) u siebie znamię, to czym musiałyby się charakteryzować, by wzbudziło Pana(i) zaniepokojenie i skłoniło do pójścia do lekarza?

We wszystkich 10 przedstawionych sytuacjach :

- 34% za każdym razem deklarowało, że bezwarunkowo, natychmiast udałby się do lekarza
- 25% deklaracje takie składał w co najwyżej trzech lub mniejszej liczbie przypadków
- 17% respondentów bagatelizowało przynajmniej jeden z objawów, twierdząc, że nawet towarzyszące mu inne objawy nie skłoniłyby go do pójścia do lekarza.
- 13% badanych ani razu nie zadeklarowało, że natychmiast udaliby się do lekarza

GDYBY DOSTRZEGL(A) PAN(I) U SIEBIE ZNAMIE, TO CZYM MUSIALOBY SIĘ CHARAKTERYZOWAĆ, BY WZBUDZIŁO PANA(I) ZANIEPOKOJENIE I SKŁONIŁO DO PÓJŚCIA DO LEKARZA?				
	natychmiast poszedłbym/poszłabym do lekarza – niezależnie od tego czy towarzyszyłyby temu inne objawy	poszedłbym/poszłabym do lekarza, ale wtedy gdyby towarzyszyły temu jeszcze inne objawy	nie poszedłbym/poszłabym do lekarza, nawet, gdyby towarzyszyły temu inne objawy	trudno powiedzieć
znamię, które nie chce się wyleczyć, sączy się z niego krew lub inna wydzielina	80	16	2	2
znamię, które zmieniło się w krótkim czasie (w ciągu np. kilku tygodni lub miesięcy) – urosło, uwypukliło się, zmieniło kształt czy zabarwienie	75	21	2	2
znamię, które zaczęło drażnić – zaczęło swędzieć lub piec	69	24	4	3
znamię wokół którego powstało kilka nowych znamion	69	23	5	3
znamię, które się powiększyło lub wzniosło ponad powierzchnię skóry	67	25	5	3
znamię, wokół którego pojawiło się zaczerwienienie	63	27	7	3
znamię, którego brzegi są nierówne, mają postrzępione brzegi „wypustki”	59	30	7	4
znamię, które jest niejednobarwne – w swoim obrębie ma jaśniejsze i ciemniejsze fragmenty	55	33	8	4
znamię, którego średnica ma 6 milimetrów lub więcej.	54	34	7	5
znamię, którego kształt jest niesymetryczny – nie jest okrągły	49	36	9	6

² Wyniki tego badania na str 1. niniejszego backgroundera

Reakcja na zdjęcie czerniaka

10,5 mln Polaków – gdyby pojawiła się u nich zmiana skórna taka, jak na zdjęciu nie spieszyłoby się do lekarza lub w ogóle nie przejmowało problemem:

6 mln 300 tys. Polaków, co prawda trochę by się zaniepokoiło, ale nie szłoby od razu do lekarza – najpierw poobserwowaliby czy znamię nie zmienia się

Nie niepokoiłoby się 4 mln 200 tys. osób:

- 2 mln poczekałoby, aż zmiana sama zniknie,
- 2 mln 200 tys. w ogóle nie zwracałoby sobie tym głowy, argumentując, że to zmiana jak każda inna

O jak najszybszej wizycie u lekarza najczęściej mówili ludzie z wykształceniem wyższym (81%). Do lekarza nawet w takiej sytuacji nie spieszyłoby się ludziom młodym (47% nastolatków najpierw by zmianę chciało poobserwować lub też poczekałoby aż samo zniknie, ewentualnie w ogóle nie zwracałoby sobie tym głowy).

Patronat:

Partnerzy inicjatywy:

Bristol-Myers Squibb

Czynniki ryzyka

Co, jakie czynniki mogą sprzyjać powstawaniu czerniaka? Proszę wskazać wszystkie te, które według Pana(i) mogą sprzyjać zachorowalności na czerniaka

przebywanie na słońcu, bez zabezpieczenia skóry ochronnym kremem, czy ubraniem	55
korzystanie z solarium	51
skłonności genetyczne - gdy ktoś w rodzinie chorował na czerniaka	39
doznanie w przeszłości poparzenia słonecznego	32
nieużywanie ochronnych kremów z filtrami przeciwśłonecznymi	30
podrażnienie skóry w miejscu znamienia (np. otarcia, ucisk, uderzenie)	25
określony typ urody (osoby o jasnej karnacji, jasnych oczach, włosach)	16
obniżenie odporności organizmu	10
starszy wiek	9
niezdrowa dieta - spożywanie tłustych, smażonych potraw	4
wysokie ciśnienie	2
nadwaga	2
siedzący tryb życia, brak ruchu	1
coś innego	1
nie wiem, trudno mi powiedzieć	15

Dane w proc. Wyniki nie sumują się do 100% - badani mogli wskazać więcej niż 1 odpowiedź.

Zwyczaje słoneczne

Czy przebywając na plaży najczęściej korzysta Pan(i) ze słońca czy raczej szuka Pan(i) cienia np. pod parasolem?

Jak pokazało badanie, 49% respondentów pytanych, jak zachowują się na plaży twierdzi, że raczej szukają cienia, natomiast 42% korzysta ze słońca. Pięćdziesięciolatekowie (60%), starsi (77%), ludzie z wykształceniem podstawowym (63%) i niepracujący (56%) twierdzą, że szukają cienia. Osoby

Patronat:

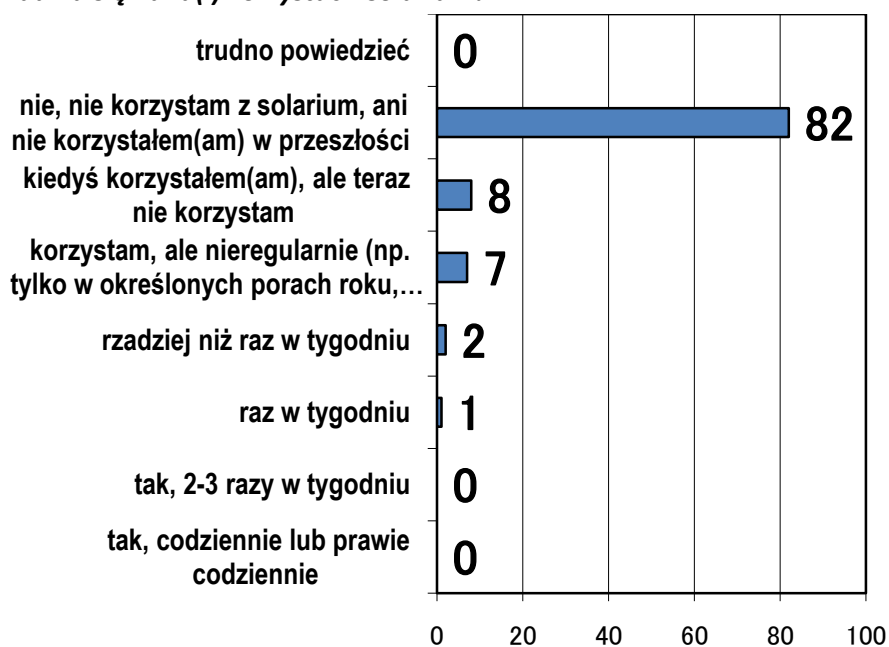
Partnerzy inicjatywy:

znajdujące się w dobrej sytuacji materialnej (56%), aktywne zawodowo (51%), mieszkające w małych miastach (51%) korzystają przeważnie ze słońca.

Jak ukazało badanie im wyższy poziom wiedzy, tym częściej deklarowane chętnie korzystanie ze słońca. Warto zwrócić uwagę, że wśród osób, które korzystają z kremów z filtrami przeciwsłonecznymi 56%, to osoby, które korzystają ze słońca, a 38% - szuka cienia. Odwrotnie jest wśród osób, które nie stosują żadnych kremów przeciwsłonecznych – 60% z nich szuka cienia, jednak przeszło co czwarty (28%) używa słońca.

Czy zdarza się Panu(i) korzystać z solarium?

W przypadku solarium największą aktywność wykazali dwudziesto- (40%) i trzydziestolatkowie (28%). O niekorzystaniu kiedykolwiek z solarium najczęściej mówili pięćdziesięciolatkowie (93%), starsi (95%), ludzie z wykształceniem podstawowym (91%), bierni zawodowo (88%) oraz znajdujący się w złej sytuacji materialnej (90%).

Można też zauważyć, że osoby, które dostrzegały na swoim ciele podejrzane znamiona o korzystaniu z solarium wcale nie mówiły rzadziej (21%) niż te, które żadnych podejrzanych zmian u siebie nie dostrzegały (16%).